

ژنوتیپهای امیدبخش گردو

اسداله علیزاده

مرکز تحقیقات کشاورزی آذربایجان غربی، ارومیه

با وجود شهرت جهانی گردوی ایران و تنوع ژنتیکی وسیع آن در سطح کشور، تاکنون رقم یا رقمهای معینی به صورت نهال پیوندی در ایران مشخص و توزیع نگردیده است. لذا به منظور انتخاب بهترین ژنوتیپهای سازگار با شرایط اقلیمی استان و استفاده از آنها در برنامه های اصلاحی آینده براساس صفات مهم ژنتیکی و سازگار با شرایط محیطی و تعیین همبستگی بین صفات عملکرد و سازگاری با سایر صفات درخت، مطالعاتی از سال ۶۵ بر روی توده های گردوی جمع آوری شده ایران در ایستگاه تحقیقات کشاورزی کهریز انجام شد تا پس از انتخاب ژنوتیپهای برتر از طریق تکثیر غیرجنسی (پیوند) تکثیر و به عنوان ارقام معینی معرفی گردند.

در این بررسی ۳۳ صفت کمی و کیفی مربوط به مشخصات درخت، میوه و مغز، بر روی ۷۵۳ ژنوتیپ با استفاده از طرح آگمنتت مورد ارزیابی قرار گرفت و در نهایت ژنوتیپهای برتر به ترتیب زیر مشخص گردید.

- ۱- از لحاظ عملکرد: OR_{145} و KH_{47} , FA_2 , OR_{64} , KH_{42}
- ۲- از لحاظ رشد طولی تنه: K_{142} و OR_{53} , OR_{51}
- ۳- از لحاظ زودباردهی: KH_{87} و KH_{91} که در ژنوتیپ KH_{87} گلدهی مرحله دوم از اواسط خرداد ماه شروع می شود و اکثراً میوه های پوک تولید می نماید. گلدهی بر روی شاتونهای انتهایی به تعداد زیاد دیده می شود.

- ۴- از لحاظ درصد مغز: OR_{44} و A_{144} , OR_{126} , B_{21} , OR_{45}
 - ۵- از لحاظ درصد میوه های جانبی: K_{14} و T_{24} , KH_{87} , OR_{64} , B_{21}
 - ۶- از لحاظ مقاومت به سرمای دیررس بهاره: OR_{126} و KH_{96} , C_{23} , KH_{73} , A_{144}
- در نهایت به نظر می رسد ژنوتیپهای گروه OR که از مناطق مختلف آذربایجان غربی جمع آوری شده اند نسبت به سایر توده های جمع آوری شده از اقصی نقاط مناطق گردوخیز ایران برتری نشان می دهند. ظاهراً این توده ها که از میان توده های بذری جمع آوری و ازدیاد شده اند طی سالها نتممادی در منطقه سازگاری بیشتری یافته اند.

- ۷- از لحاظ مقاومت به بیماریهای قارچی و باکتریایی: K_{142} , OR_{51} و SH_{100} مقاوم و KH_{69} -
 KH_{57} , KH_{50} حساس به بیماریها